

Möhkəm təmələ söykənən əməkdaşlıq

Azərbaycan Çinin Cənubi Qafqazdakı
ən böyük ticarət tərəfdaşdır

Dünyanın siyasi və iqtisadi mərkəzindən biri, superdövlətlər adlandırıldığımız ölkələrdən olan Çin, bu gün Cənubi Qafqazın lider ölkəsi Azərbaycanla münasibətlərin inkişafına böyük əhəmiyyət verir.

Dünyanın bütün ölkələri ilə qarşılıqlı surətdə faydalı əməkdaşlıq yaratmaq prinsiplərini rəhbər tutan Azərbaycan Çin ilə də bütün istiqamətlərdə sıx əlaqələrə malikdir. Azərbaycan və Çin arasında möhkəm təmələ söykənən tərəfdaşlıq münasibətləri, qarşılıqlı hörmətə, beynəlxalq hüquq və prinsiplərə əsaslanan diplomatik əlaqələr mövcuddur.

İki ölkə arasında əməkdaşlığın böyük tarixi var. Qədim İpək yolunun Çindən başlayaraq Hindistan, Tacikistan, Özbəkistan, İran

və ölkəmizə, buradan isə Avropaya qədər uzanması Azərbaycan və Çin arasında əlaqələri bir çox istiqamətdə inkişaf etdirib. Ölkələrimizin münasibətlərini əks etdirən ən yeni tarixə qısa nəzər salsaq görürük ki, 1992-ci ilin avqustunda ÇXR-in Azərbaycanda səfirliliyi açılıb, 1993-cü il dekabrın 1-də isə ilk səfir təyin edilib. 1993-cü il sentyabrın 3-də Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarı ilə ölkəmizin Çin Xalq Respublikasında səfirliyinin açılması haqqında qərar qəbul edilib.

Çin böyük imkanlara və nüfuza malik dünya dövləti, BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvüdür. Çin də Bakı ilə münasibətlərini yüksək qiymətləndirir, çünki Azərbaycan "Orta dəhliz"də əsas ölkədir. Azərbaycan Çin ilə Avropa arasında nəqliyyat prosesində mühüm rol oynayır və ölkəmizin nəqliyyat-logistika imkanları beynəlxalq yükdaşımalarda böyük əhəmiyyətə malikdir. Azərbaycan Çindən Avropaya və əks-istiqamətdə qatarlarla və digər nəqliyyat vasitələri ilə yükdaşımaların artırılmasını tam şəkildə dəstəkləyir.

Möhkəm təmələ söykənən əməkdaşlıq

Azərbaycan Çinin Cənubi Qafqazdakı
ən böyük ticarət tərəfdaşdır

Əvvəli 1-ci səh.

Azərbaycanla Çinin arasında nəqliyyat və logistika sahəsində əməkdaşlıq iqtisadi əlaqələrin inkişafına təkan verib. Ticarət dövriyyəsi artmaqdadır.

Əlaqələrin möhkəmlənməsinin və getdikcə daha da şaxələnməsinin əsas səbəbi Prezident İlham Əliyevlə Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin arasındakı səmimi dostluq münasibətləridir. İki dövlət başçısı arasındakı şəxsi dostluq münasibətləri bu əlaqələrin inkişafında mühüm rol oynayır.

Ötən il Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astanada keçirilən Zirvə toplantısı çərçivəsində "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə"nin qəbul olunması isə münasibətlərin getdikcə daha da inkişaf edəcəyini söyləməyə əsas verir.

Həmin sənəddə yazılıb ki, tərəflər strateji tərəfdaşlıq qurur, ikitərəfli münasibətlərin təməl prinsipləri olan qarşılıqlı hörmət, bərabərlik, etimad, qarşılıqlı dəstək, qarşılıqlı fayda və əməkdaşlıqdan çıxış edirlər. Tərəflər bir-birini prioritet və etibarlı tərəfdaş hesab edir və xarici amillərdən asılı olmayaraq, ikitərəfli münasibətlər üzrə siyasətlərini müstəqil şəkildə müəyyənləşdirirlər.

Həmçinin tərəflər ikitərəfli əlaqələrin genişləndirilməsi və inkişafında Azərbaycan və Çin qanunverici orqanları arasında əməkdaşlığın mühüm rolunu qeyd edirlər. Tərəflər bu kontekstdə iki ölkənin qanunverici orqanları arasında müxtəlif sahələrdə və müxtəlif səviyyələrdə, o cümlədən müvafiq beynəlxalq və regional təşkilatlar çərçivəsində mübadilə və əməkdaşlığın fəallaşmasını vurğulayırlar.

İki ölkə beynəlxalq məsələlərdə qarşılıqlı fəaliyyəti möhkəmləndirməyə, ortaq maraqları birgə müdafiə etməyə, regional və global sülhə, sabitliyə və inkişafa birgə töhfə verməyə qərarlıdır və Azərbaycan "Vahid Çin" prinsipini hər zaman dəstəkləyir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü olan Çin də Azərbaycanın müstəqilliyinə, suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə daim hörmətlə yanaşır.

İki ölkə arasındakı iqtisadi-ticari əlaqələr hər il daha da genişlənir. Azərbaycan ilə Çin arasında ikitərəfli ticarət dövriyyəsinin həcmi 2023-cü illə müqayisədə 2024-cü ildə 44 faiz çoxalaraq, 3,1 milyard dollara çatıb. Çin hazırda Azərbaycanın 4 əsas ticarət tərəfdaşından biridir.

2025-ci ilin yanvar ayında Azərbaycanla Çin arasında ticarət əməliyyatlarının həcmi 379,5 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Bu isə əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 160,3 milyon dollar və ya 73,1 faiz çoxdur. Çin ilə idxal-ixrac əməliyyatları Azərbaycanın ümumi ticarət dövriyyəsinin 7,46 faizini təşkil edib. Cari ilin ilk ayında ölkəmiz Çinə 1,1 milyon dollar dəyərində məhsul ixrac edib.

Azərbaycanın ən çox məhsul idxal etdiyi ölkə Çin olub. Belə ki, Uzaq Şərqdəki ticarət tərəfdaşımızdan aldığımız məhsullar 2024-cü ilin ilk ayı ilə müqayisədə 160,6 milyon dollar və ya 73,7 faiz artaraq 378,4 milyon dollara çatıb. Bu ilin yanvar ayında Çin ilə idxal əməliyyatları ölkənin ümumi idxalının 18,44 faizini təşkil edib.

İki ölkənin iqtisadi əlaqələrində nəqliyyat-logistika sahəsi xüsusi önəm kəsb edir. Çünki Azərbaycan coğrafi və geosiyasi mövqeyi sayəsində tarixən Şərq ilə Qərb arasında körpü rolunu oynayır. Hazırda ən azı 3 böyük nəqliyyat dəhlizi Azərbaycan ərazisindən keçir. Bu mənada Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu - Orta dəhliz xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Ölkələrimiz strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannamədə "Bir kəmər, bir yol" təşəbbüsü çərçivəsində bütün sahələrdə praktiki əməkdaşlığı inkişaf etdirməyə sadıq olduqlarını rəsmən bildiriblər.

Çində 5 "Azərbaycan Ticarət Evi" fəaliyyət göstərir. Pekin, Sian, Çindao, Canciaciye, Çendu şəhərlərində açılan ticarət evlərindən başqa, Azərbaycanın Şanxay, Harbin, Cinan və Uhan şəhərində 4 ticarət bölməsi, Urumçi və Şanxayda isə 3 "Şərab evi" də açılib. Ticarət evləri "Made in Azerbaijan" brendi ilə istehsal olunan ixracatda daha çox tanındılmasına, eləcə də Azərbaycan məhsullarının ixracının təşviqinə və genişləndirilməsinə çox böyük təsir göstərir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"